

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XXIX. David famis triennio medetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

æternitas parenti optimo tam amaras excussit lacrymas. Non suam hic pater doluit orbitatem, non filii iuventutem, non mortis genus, non sepulchri vilitatem, æternitatis doluit irreparabilem jacturam. Obsecro, Christiani, mœtores & dolores nostros omnes, & quidquid demum in vitâ illatibile videtur, ad hanc amulsum quivis sedulo sic examinet: Id, quod doleo, non temporis aut fluxæ rei jactura est, sint licet aliquot centena millia philippeorum hosti tradenda, sit perdendus Orbis universus, sit fortunatum omnium, insuper & capitis periculum adeundum: hoc exiguum, hoc leve, hoc nullum est damnum æternitati collatum. Amisiss omnibus, ad beatos nihilominus, & quidem securius migrare poterimus. At verò peccatis involutum mori, hoc damnum est æternum, hoc nullis faculis gemendum satis & legendum. Idem in lucris & rebus secundis sentiendum. Quærendum: Quid hoc lucrû, quid hoc gaudiû est? breve quid ac temporarium, depercut ævo omnia. Quid ergo mihi plaudam de his lucris, de his gaudiis? Hodie fortassis fruatur, cras ubi hæc erunt? & ubi ego? si lucrum gaudiûve sit æternum, hoc votis omnibus complectar. Annos æternos in mente habeat, qui veram lucrûs & gaudiû temperantiam amat.

C A P V T XXIX.

David famis triennio medetur.

DEMONAX Adriani ævo sapiens Philosophus, summus amicitia encomiastes, cum solaretur hominem, qui filii mortem tam acerbè lugebat, ut solatium omne repudiaret, his eam pollicitis aggressus: Ego, inquit, filium tuum ab inferis revocabo, si tres mihi nominaveris, qui obitum nullius luxerint. Hic orbitatus filio pater huc illuc versare animum, & cogitationem per omnes notas circumferre, nec tamen ullum reperire, quem cognati aut chari funeris luctus non afflavit. Quid igitur, inquit Demonax, te ipsum discrucias, quasi novum aliquid evenerit? Impera dolori: parentes liberis orbari, quotidianum est. Cum Absalonis mortem adeo multas lacrymis deflexeret rex David, Joabus id grandem luctûs intemperantiam censens, liberrimè in eum, ut dicemus, invehit, sed utque regem non solatii mulso, sed acri reprehensionis aceto perluit. *Confudisti hodie, inquit, vultus omnium servorum tuorum, qui salvam fecerunt animam tuam, & animam filiorum tuorum, &c. Diligis odientes te, & odio habes diligentes te: & ostendisti hodie, quia non curas de ducibus tuis, & de servis tuis. Et verè cognovi modò, quia si Absalon viveret, & omnes nos occubuissemus, tunc placeret tibi. Nunc igitur surge, & procede, & alloquens satisfac servis tuis. Iuro enim tibi per Dominum, quòd si non exieris, ne unus quidem remansurus sit tecum nocte hac: & pejus erit hoc tibi, quàm omnia mala, quæ venerunt super te ab adolescentiâ tuâ usque in præsens.*

Audite reges & Principes solutissimam oris libertatem, quæ una vobis in omnium rerum copiâ deest, sed vestrà plerunque culpâ. In Aulis veritas, nisi quàm blandissimè accedat, velat rusticana, ferdens femina repellitur. Veritatem planam & inornatam venditurus, cautelas & blanditias centum excogitet necesse est, ut merces suas extrudar. Veritatis paullulum asperioris impatientes nimium & inasuetas aures gerimus, quæ tunc maximè vulnerantur, cum minimè deberent. Nil plerumque minus sciunt reges, quàm placido tranquilloque animo audire verum. * Pharmaceutum regibus videtur amarissimum ex vero moneri. Cum igitur magnates haud æquis auribus apertam veritatem audiant, hinc rari aut nulli sunt, qui eam dicant. Utrumque vitiosum, & orbi summè noxium.

Tom. II.

A Postquam igitur Joabus hoc oris luctu regem suum defricuit, rex mirissimus, velut famulus palatinus paruit, luctum posuit, & publico se commisit.

Sed gravius priore incandium exarsit: Tribus Israël & Tribus Juda ob rem in urbem comitatum, discordiâ gravissimâ expeunt contendere. Seba occasione usus, seditionis ducem se gessit, & Israël omnem à David rege avexit. Rex igitur Hierosolyma properavit, ut illic felicius turbas componeret. Interim Joabus Amasam Absalonis Imperatorem & jam Davidis ducem, ne nimium regis favoribus cresceret, velut amicissimè salutans interfecit, & suas Abisai fratris copias conjunxit ad persequendum Seba. Hic ubi cognovit, tantis se viribus peti, in urbem Abela confugit. Mox eam Joabus obsidione cinxit minime otiosa, statim namque militem immisit, qui muros digreter. Hic sagax femina cum Joabo è mœnibus collecta, ad suos inde cives regressa, eò rem deduxit, ut amputatum Seba caput per muros projiceretur Joabo. Qui mox obsidione solutâ ad regem rediit Hierosolyma.

At verò Hierosolymis fames & magna charitas anonæ cœpit sævire. Anno demum tertio David oraculum consuluit de causâ mali. Respondit est in causâ esse Saulam & sanguinariam Saulis domum, quæ Gabaonitas impiè occidisset. Hoc David interrogans: Quod vestri, ait, piatulum erit? At illi: De argento, inquit, & auro non certamus. Virum, qui attrivit nos, & oppressit iniquè, ita delere debemus, ut ne unus quidem residuus sit de stirpe ejus in cunctis finibus Israël.

Dentur nobis septem viri de filiis ejus, ut crucifigamus eos Domino in Gabaon Saul quondam electi Domini. Dedit eos rex, vers. 6.

quos Gabaonitas crucifixerunt in monte. Hic admirandum fratris facinus eluxit. Respha Saulis pellex, exacta est duos filiorum dare attolendos in crucem. At illa rigidum sibi lectulum ab cœcibus stravit cilicium, ubi ipsa custos pervigil diu nocturne, nec avibus nec feris permisit, quidquam injuriæ inferre, crucifixis, dum è crucibus, annuente David, in tumulos abierunt. Deinde bella è bellis orta. Hic tria nobis potissimum explicanda. 1. Quantis Davidem Deus calamitatibus & ærumnis exercuerit. 2. Quòd diurnæ famis, aliorumque complurium malorum causâ fuerit oppressio pauperum. 3. Quantam David mansuetudinem hostibus exhibuerit, ut jure vociferemur: *Memento Domine David, & omnis mansuetudinis ejus. Summa ferè dictionis, vers. 1.*

medela famis, quam David reipublicæ adhibuit.

§. I.

DE Davide rege jure optimo dixerim illud, quòd ad Polybium scripsit Seneca: Nemo magis ex omnibus mortalibus hominem esse se, dum inter mortales erat, sensit. Tamen id tantòque luctus cepit reorum omnium capacissimum ejus, & victor que divus Augustus, non gentium tantummodo externarum, sed etiam dolorum fuit, judicavitque non militandi tantum disciplinam esse servandam, sed etiam dolendi, omni genere orbitatis vexatus; liberos, nepotes, generos mors ei ademit. Hebræum regem David lacrymabilis profus orbitas adeo afflixit, ut inter afflictissimos hominum jure censerî potuerit. Ærumnarum satis habuisset, si hanc unam habuisset. Rex tantus, vir plenus spiritu sancto, filiorum suorum duos ad inferos rapi videat? Amnon incestuosus in mensâ temulentus subito interfectus, Absalon non minus incestuosus, insuper & parricida, dum impia in parentem arma movet, confossus, de Adoniâ dubium. Hæc illum non afflixerint lethali ægritudine? Nemo igitur vel suæ, vel parentum sanctimonie fidat; optimi parentes pessimos non raro liberos educant, præsertim si eos non maturè & pæne in cunis subjiciant disciplinæ. Nemo status loci, sociorum sanctitati fidat: *anima, quæ peccaverit, ipsa morietur. vers. 4.*

Cccc

Nemo

David æternitatis jacturam doluit in Absalone.

Mortuus in peccatis legendus est.

Joabus redarguit Davidem quòd lugebat morte Absalonis.

Veritas ab aulis repellitur.

Sal motum in aulis.

Seba seditionem movet.

Persecutio nem patitur a Joab & obsætur.

Capite truncatur.

Quæ causa famis in Jerusalem.

Tria explicantur.

Psal. 137. vers. 1.

In lacrymabili damnatione filiorum.

Ezech. c. 18. vers. 4.

Nemo gravius peccans hanc mortem effugiet, tamen si parentes habuerit sanctissimos, aut loco, itaru, sociisque vixerit cum sanctissimis. Unusquisque onus suum portabit. Anima, quae peccaverit, ipsa morietur, non alia. Ingens igitur afflictio fuit huic regi, non unum duntaxat filium procreasse Tararo.

1. In populi morientis con- sternatio- ne. 2. Reg. c. 19. vers. 2. 3. Ibid. v. 5. & 19.

Accessit populi morientis consternatio. *Auduit populus: Dolet rex super filio suo, & versa est victoria in luctum in die illa omni populo.* Hic Joabus animo profusus maculo aggressum regem, nec ullam prius captans benevolentiam audacissimus orator: *Confudisti hodie, inquit, vultus omnium servorum tuorum, qui salvam fecerunt animam tuam, & animam filiorum tuorum. Nunc igitur surge, & procede, & loquens satisfac servis tuis, &c. Surrexit ergo rex, & sedit in porta.* Ad objecta nihil mutit, edictum suum de Absalone non occidendo violatum non opprobavit, objurgationem amarissimam æquo animo admisit, & verò etiam objurgatori suo obedivit, tanquam non & a subdito, a famulo, sed a parente aut præceptore reprehensus esset. Lugubria vestimenta exiit, vultum ad hilaritatem composuit, ne suum militibus triumphale gaudium corrumpere. Verum hæc accerta Joabi reprehensio non mitigavit regis luctum, sed auxit. Dolebat intus rex tanus ab uno aliquo suorum militum prohiberi filium in peccatis mortuum desere. Quam nos ad regem hunc delicati, difficiles, fastidiosi, monitoribus etiam jucundis asperis sumus, nec ferè ullius rei minus patientes, quam objurgationis licet amicissimæ.

3. In ambitione duarum tribuum & seditione tribuum Israël.

Ætumnas regis David duarum Tribuum auxit ambitio. Cum enim Tribus Juda audiisset regem Hierosolyma rediturum, mox adfuit ritu veteri regem deductum. Rex ut suæ Tribui plusculum gratificaretur, ceteris non expectatis progredi decreverat. Mox sparsus rumor regem iter ingressurum, quod factum. In viâ occurrunt Tribus Israël, & graviter expostulantes de factâ sibi injuriâ: *Cur, inquit, fratres nostri regem velut furtum subductum comitantur soli? Eiusdem nos juris sumus, quos decuisset eâ de re moneri.* Acerbius his respondit Tribus Juda. Ita non intra verba stetit hæc pugna. Nam Seba nactus opportunitatem pocendi, omnes Tribus Israël à rege averit. *Et separatus est omnis Israël à David, secutusque est Seba.* Ita rex in viâ ab undecim Israël's tribubus est desertus.

2. Reg. c. 20. vers. 2.

4. In occasione Amalæ.

His malis accessit & istud: Amalæ legatus sub Absalone, ad Davidis partes transerat, jamque in eo erat, ut reliquis tribus Davidi adjungeret, & ipse demum substitueretur Joabo. Cui cum hoc suboleret, fraude ad amicitiam venustatem composita, salutarum blaspemiarum Amalæ interfecit. Ingens id Davidi mæror fuit. Secuta est famis triennis. Quod Regum fasti dicunt: *Facta est quoque famis in diebus David tribus annis jugiter.* Hanc diversâ quatuor exceperunt bella in Philistæos mota. In primo periisset David, ni ejus vitam Abisai servasset. Ita plectitur adulterium, ita scelorum catena soluitur.

1. Reg. c. 21. vers. 1.

§. I.

Pf. 131. v. 1.

ITa Deus de viro cetera sibi charissimo meritas pecunias sumpsit. Memento Domine David, & omni mansuetudinis, omnis afflictionis ejus. Quam grande patri supplicium est, amantissimum perdere filium, cumque æternis ignibus damnatum non nescire. David duos habuit tales filios, quos diabolo genuit. In cælis jam beati hanc cognati sanguinis separationem à nobis nil penitus curabimus; Dei justitiam laudabimus: *Lætabitur justus, cum viderit vindictam, manus suas lavabit in sanguine peccatoris.* At certè dum vivimus, charorum interitum nimium quantum sentimus. Sensit profectò David, & dixit: *Defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus.* Summa Orbis mala sustinuit David; est tamen Orbis

Pf. 57. v. 11.

Pf. 30. v. 21.

malum maximum maximum, quod David non sustinuit. Veteri Trochaico erudimur:

Non ferre infelicitatem, summa est infelicitas. Malum hoc malorum est: Quod Chrysostronus dilucidissime affirmans: *Vnum solum, inquit, malum est peccare.* Huc igitur, Christiani, huc convolate, & mihi afflictiones vestras, ærumnæque universas enumerate; Non feretor torqueat? Etsi narratione hac totum occupetis diem, ego tamen jure pronuntiavero, calamitatem omnium maximam, nondum ad calculum venisse: id enim plerumque omitimus, quod calamitatis fundus est, humanas miseras & calamitates, non posse, non velle, & tamen cogi tolerare. *Maximum est, David & potuit & voluit perferre, quæ illi Deus dederat perferenda.* De Davide dixerit verus illud:

Animæ bene habenti calamitas quævis, levis. Etiam calamitas calamitatis est solatium.

Mors Absalonis luctum intulit, sed quia bello dedit finem, unâ etiam attulit solatium. Facundè ac verè dicit Chrysostronus: *Vnusquisque magnorum virorum, non à requie, non à deliciis, verum ab afflictione, à tentatione insignes coronas reportarunt.* Quod Gregorius Nazianzenus ad Basilii Magni obitum orator eximie confirmans: *orat, super Plaga, inquit, cordatis viris est doctrina.* Peccatum, malum Orbis unicum, lerna malorum omnium est. Unica invidia noxarum planè infinitarum mater est. Invidia in impiam Amalæ cædem impulit invidia. Cogitaverat David Joabum cetera ducem optimum, sed scicarium pessimum, qui & Abnerem occiderat, & Absalonem contra edictum expressissimum confoderat, officio movere, & Amalæ ei sufficere. Hoc odoratus est Joab, hinc odium, invidia, cædes. De invidia, lue Orbis foetidissimâ Basilus Seleucus verissimè: *Invidia, inquit, grave malum est, pleniusque simulationis, ea Orbem terrarum infinitis opplevit malis.* De hoc malo quotidie differimus, & nec hujus proficimus, seris ipsis deteriores evadimus.

Quam præclare de hac peste philopophatus Zeno: *Nihil, inquit, humanæ invidiæ malo perniciosius accidere potest. Nam invivum parum lædit, sed plurimum invivum: uti rubigo ferrum consumit, ita invidia suum auctorem, quem nemo facile juverit, quia plerumque morbum non fateretur. Chrysostronus omnes invidiæ laudes ad compendium conferens: Malorum, inquit, omnium mater Invidia.*

Quid verò famem regno Davidis intulit, nisi peccatum, & quidem oppressio pauperum? Gabaonitis Josue darâ fide pollicitus est, non delendos ut gentes ceteras. Quoniam verò id miti dolo impetrarunt, justis sunt æternis servitiis dare homines, qui aquam & ligna templo ferrent. Majorem horum partem Saul emulacione immoderatè oppressit, plurimos occidit. Hinc illos postulare vim occultam spirantia. Virum, inquit, qui attrivit nos, & oppressit inique, in cunctis finibus Israël, ut ne unus quidem residuus sit de stirpe ejus. Ita Deus patefaciendæ suæ justitiæ in totum Israël's populum famem immisit. Sed cur plectuntur Achivi, cum delirant reges? Magistratus & cives, rex & indigenæ regni civile corpus constituunt unum: si malè habeat caput, sentiunt hoc & membra; si rex delinquit, populus id unâ luit: nam etsi plerumque innocentes multi cum rege non deliquerint, alia tamen luunt delicta. Sic septem filiis Saul evenit, quos David Gabaonitis tradidit secundum Dei voluntatem crucifigendos. Idem hinc queratur: *Quid commoverunt infantes? Satis est, si commoverit id pater. Non ignoramus Ezechielem dicere: Filius non portabit iniquitatem patris, & pater non portabit iniquitatem filii. Sed asserimus id de futuris potissimum supplicis & æternis dictum. Deinde filii Saul istud supplicii genus alio fortassis nomine meruerunt. Singularis etiam hinc Dei providentia eluxit, quæ hoc*

egit,

egit, ut inter Davidis & Saulis posteros & nepotes, gravissima de regno controversia cessaret. Horum autem omnium malorum causa peccatum. Solum igitur & unicum est malum, peccare.

§. III.

Porro quam placidum & mirem se gessit David in nequissimos hostes? Semei ex asse nebulo, tistur pessimus, cum cerneret Deum a partibus Davidis stare, eumque victorem regno iterum potiri, pelli suae male metuens, crucis aut rogi theatrum, & in eo se actorem somniavit. Quapropter transito Jordane regi occurrens, & prope eum corpore aderans: Ne, inquit, reputes mihi, Domine, iniquitatem, neque memineris injuriarum servi tui in die, quae egressus es, Domine mi rex, de Hierusalem, neque ponas rex in corde tuo. Agnosco enim servus tuus peccatum meum, & idcirco hodie primus veni de omni domo Iosabab, descendit, in occursum Domini mei regis. At vero Abisai paratissimus ad Semei ex tempore mastrandum. Nunquid pro his verbis, ait, non occidetur Semei? quia maledixit Christo Domini? Hos impetus coecons David: Quid mihi, ait, & vobis filii Sarviae? Cur efficiamini mihi hodie in Sathan? Et ad Semei: Non morieris. Iuravitq, ei, Decies, mi Semei, poenam capitis meruisti, sed multo mitissimus rex vix tibi gratiam fecit, tanta cum cura, ut hominem sibi amicissimum reprimens a iusta caede dixerit: Cur efficiamini mihi in Sathan? Quid enim tui interest, mi Abisai, si etiam hostibus teterentis delicti veniam impertiar. Num hoc consilium, non amici, sed adversarii, sed fatanae consilium est. Notent hoc homines turbulentii, discordiarum incontentores, hostes amicitiae, quorum haec voces sunt. Oppone te, defende te, iure tuo utere, turpe est tam facilem esse ad veniam, ignaviae tribuitur tam festinata ignoscencia. Hi alius efficiuntur in fatanam, fideles fatanae ministrarii.

Erga Miphibosephum vero ita se gessit David, ut seipsum erroris damnarit. Siba Miphibosephi servus, homo vafer, garrulus, nequam, tam blandam fraude dominum suum accusarat, ut ei David omnes domini facultates permisit occupandas. Satis hoc quidem praecipitanter, fateor, & rebus nondum discussis. Miphibosephus regi reduci suam ipse causam exponens: Domine mi rex, inquit, statueram omnino tuum ab urbe discessum comitari, sed quia claudio mihi negatus est pedum usus, dixi Sibae famulo meo, jumentum mihi sterneret, quo veheret, at ille vel tantillum hoc obsequii recusavit, me insuper caput audacissimum accusavit apud te dominum meum regem, ac si optimum tuere-tur causam. Tu autem, domine mi rex, sicut Angelus Dei es, fac quod placitum est tibi. E narratione tam ingenua satis intellexit David se praecipitando errasse, parte inaudita altera, & errorem ut potuit emendans: Tu, inquit, & Siba dividite possessiones. Et, quod Tohtarus addit, liberaliter compensavit reliquum.

Hic pessimus plurimorum error est commissos errores fateri nolle. Errant subinde iudices, errat magistratus, errat herus & hera, & quis non errat? homines sumus erroribus innumeris obnoxii, cum autem corrigenda est erroris noxa, vix ullus est, qui se fateatur errasse. Hic omnes dissimulant, tacent, aut excusant, qui errorem candidè fateatur, nemo est, nemo. David dicta revocat, Augustinus scripta retractat, hinc duos retractationum libros confecit, quibus plurima, quae scripserat, correxit. Bonae mentis hominem non tam erroris pudet, quam perseverantiae in errore.

Post tam eximium mansuetudinis specimen in Semei & Miphibosepho exhibitum, nec Saulis septem filiiis crucifixis clementia Davidis defuit. Postquam enim primis pluvis sunt perfusi, è crucibus eos deponi, & unà cum cadaveribus Saulis, & aliorum trium filiorum, more majorum honorificè in sepulchro Cis iussit sepeliri.

liti. Talem in hoites se David gerebat. Unde merito identidem clamamus: *Memento Domine David, & omnia mansuetudinis, omnis afflictionis, eius.* Utrumque hoc, afflictionem & mansuetudinem abunde in eo cernere est. Qui in ærumnis deficeret non vult, sapius hæc duo cogitare secum expeditas. 1. Misericordiarum omnium maximam esse, humanas miseras solle, aut nescire ferre: Unum solum esse malum, peccare. 2. Aequissima Dei voluntas in immitendis meritoribus & calamitatibus, assidue commeditanda. Quod religionis nostrae fundamentum Gregorius paucis complexus: *Magna, inquit, satisfactio percussioni, est iusta voluntas conditoris.* In eandem sententiam suaviter deducens Chrysolstonus: *Stabiles, inquit, esote, & immobiles; nihil enim aded labefactat, facit, vacillare, atque existimare se temere affligi & sine causa.* Deus ab omni æternitate omnia, quæcunque nobis quocumque modo toleranda sunt, ad extremum usque unguiculum dimensus est, ad perpendiculum exegit omnia. Voluit Deus, & etiamnum vult, ut hoc & hoc, & istud & illud, & tam suu, & ab his, & hoc modo patiamur, prout reipsa patimur, nos idem, oblecto, velimus. *Quis resistit ei, & pacem habuit?*

CAPVT XXX.

David populum numerare jubet.

Bellis utrimque jam sopitis vires suas non ignore re voluit rex David. Iussit igitur omnem populum toto regno numerari. Joabus horum intelligens, sed & alii duces id dissuasent. Fuit tamen pro ratione voluntas. Hic populi census Deo admodum displicuit. Iratus est Deus, misericordiae tamen recordatus, & iram magnam temperans humanitate Gad Prophetam misit, qui regi aperit & in os dixit: Poenam crimini debes, tu elige aut tamen septem, aut bellum trimestre, aut tridui pestem. Optio tibi & potestas eligendi est. Hic David in arcto constitutus: *Misericordis, inquit, est deliberatio; coarctor nimis, sed melius est, ut incidam in manus Domini (multa enim misericordia eius sunt) quam in manus hominum.* Itaque elegit pestem. Mox pestilens ad divinum arbitrium saevit, quæ tempore brevissimo septuaginta millia hominum consumpsit. Saeviente peste vidit David, sed & alii viderunt Angelum in aere stricto gladio imminentem urbi & ferire paratum. Hic David & unâ primores urbis ciliis amicti omnes corruerunt in terram: inter hos David vosiferatus ad Deum: *Nô ne ego sum, inquit, qui iussi ut numeraretur populus? Ego qui peccavi, ego qui malum feci: iste grex quid commeruit? isti qui oves sunt, quid fecerunt? Dominus Deus meus, vertatur, obsecro, manus tua in me, & in domum patris mei, populus autem tuus non percutiatur.* At vero Angelus Prophetam Gad Davidi iussit dicere. Ascenderet porro, & in areâ Ornani Jebusæ, ram Deo conderet. Hoc David illico perfecit. Sic Angeli rhomphae in suam rediit vaginam. Hic tria nobis explicanda. 1. Qualem hoc delictum jubere populum numerari. Exatissimus calculator est Deus, rationes ad novissimum quadrantem exigit. 2. Supplicium quale fuerit secutum. 3. Quam illud æquo animo David exceperit.

§. I.

Q Valenam hoc delictum jubere epopulum numerari? Verissimè dixit Abbas Agathon, & cum eo omnis sapientum fenatus: Longè alia sunt Dei, alia hominum iudicia. Quis enim verò credidisset hanc populi recensioem esse tam grande peccatum, nisi sciret tam graviter punitum? Num princeps, num rex nesciat, quibus polleat viribus, quem militem possit in aciem producere? Quam nihil hoc iniqui: Numerate populum, ut sciam numerum ejus. Nos istud vanitatis aliquid, aut curiositatis, nos sumus, num aliquid fastis

Quantum David mansuetudinem hostibus exhibuit. Erga Semei. Reg. c. 29. v. 19. 20. Ibid. v. 21. Ibid. v. 22. Ibid. v. 23. Homines discordiarum incontentores, hostes amicitiae, quorum haec voces sunt. Erga Miphibosephum. Reg. c. 19. v. 27. Ibid. v. 29. Error pessimus est erroris commissos nolle fateri.

Psal. 137. vers. 1. Duo consideranda ei, qui in ærumnis non vult deficere. Primum. Secundum. Quod Deo displicuit, & electio poenae ei datur. 2. Reg. c. 24. vers. 14. Elegit pestem. De qua septuaginta millia hominum sunt consumpta. Tria explicanda. I. Qualem hoc delictum jubere populum numerari. I. Qualem hoc delictum jubere populum numerari.